

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

Beleidsplan wijkgemeente
Nicolaïkerk 2019-2022

Onder een open hemel

Utrecht, oktober 2019

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Vooraf	3
1. Waar liefde en vriendschap is	4
2. Reden te meer	5
3. Zes thema's	7
3.1 Samen gemeente zijn	7
3.2 Het Woord van God als basis	8
3.3 Kerk zijn in de wereld	8
3.4 Muziek als inspiratie en expressie van het gesproken woord	9
3.5 De jeugd als toekomst	10
3.6 Het monumentale kerkgebouw	10
4. PR: zorgen voor herkenbaarheid en zichtbaarheid	12
5. Pioniersplek 'Huis voor de Ziel'	13

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

Vooraf

Op 14 januari 2018 is de wijkgemeente Nicolaïkerk gevormd uit de voormalige wijkgemeenten rond de Marcuskerk en de Nicolaïkerk. Voor het zover was zijn er in een constructieve sfeer veel inhoudelijke gesprekken gevoerd over nagenoeg alle beleidsterreinen van de wijkgemeente. Een terugkerende constatering gedurende de gesprekken was dat de beide wijkgemeenten veel gemeen hebben.

Een jaar voor de samenvoeging van de wijkgemeenten lag er in de wijkgemeente Nicolaïkerk een nieuw beleidsplan klaar. Besloten is toen om dit beleidsplan aan te houden en in te brengen in de nieuw te vormen wijkgemeente.

De wijkgemeente rond de Marcuskerk sloot in 2016 een beleidsplan af en besloot met het oog op de samenvoeging met de wijkgemeente Nicolaïkerk niet aan het schrijven van een nieuw beleidsplan te beginnen.

In het voorjaar van 2019 heeft de kerkenraad van de nieuw gevormde wijkgemeente het besluit genomen om een nieuw beleidsplan op te stellen. Uitgangspunt hiervoor is het beleidsplan 'Geloof tot leven' van de voormalige wijkgemeente Nicolaïkerk geworden. Dit plan is destijds, na veel gesprekken met gemeenteleden, vrijwilligers en betaalde krachten, tot stand gekomen. Het is een degelijk onderbouwd en een nog steeds goed bruikbaar plan.

Vanaf januari 2018 heeft de nieuwe wijkgemeente echter niet stil gezeten. Er is in met name in de werkgroepen veel werk opgepakt. Dit is aanleiding om aan het beleidsplan 'Geloof tot leven' aan te scherpen en aan te vullen, o.a. over de pioniersplek 'Huis voor de Ziel'. Daarbij is o.a. gebruik gemaakt van de uitkomsten van de vragenlijst die voorjaar 2019 is uitgezet onder de gemeenteleden en van het visiestuk 'Kerk in en voor de buurt' van de Marcuskerk. Ook is de terminologie is aangepast aan afspraken die na januari 2018 in de nieuwe wijkgemeente gangbaar zijn geworden.

Najaar 2019

Kerkenraad wijkgemeente Nicolaïkerk

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

1. Waar liefde en vriendschap is

De Protestantse wijkgemeente Nicolaïkerk wil een plek zijn waar liefde en vriendschap is. Het is een plek waar mensen samenkomen die zich op wat voor manier dan ook verbonden voelen met het geloof in God, zoals Hij zich in Jezus Christus aan ons heeft bekendgemaakt. De Nicolaïkerk is een levendige en actieve gemeente waarin mensen vanuit diverse tradities en met hun eigen religieuze denkbeelden, samen het geloof vieren en het proberen te verbinden met het leven van alledag. In liefde voor elkaar en voor God. Dit gebeurt bijvoorbeeld door samen te zoeken naar de bedoeling van Gods Woord, door actief naar elkaar om te zien, door samen muziek te maken en door de betrokkenheid met de wereld om ons heen waar te maken.

leeftijdsopbouw		
leeftijdsgroep	aantal	percentage
0 - 9	80	3,2
10 - 19	88	3,5
20 - 29	532	21,3
30 - 39	531	21,3
40 - 49	335	13,4
50 - 59	323	12,9
60 - 69	236	9,5
70 - 79	177	7,1
80 - 89	154	6,2
90 - 99	37	1,5
>= 100	2	0,1
	2495	100,0

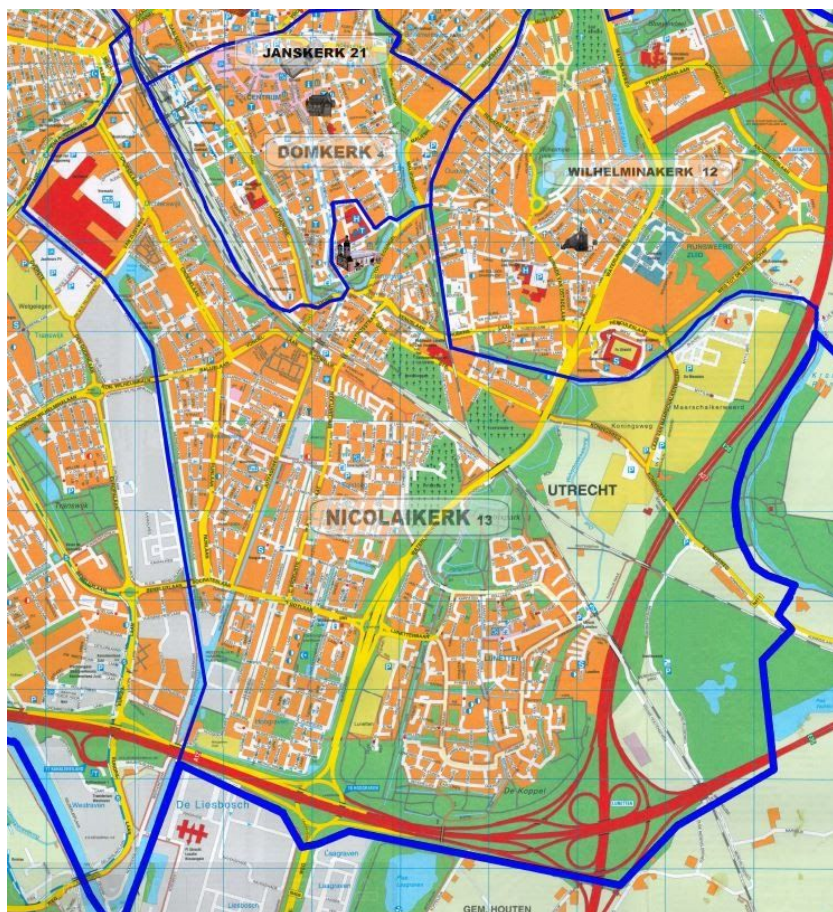
tabel: aantal actieve gemeenteleden op peildatum 22 oktober 2019

De Nicolaïkerk is van origine een middeleeuwse parochiekerk in het zuidelijk deel van de Utrechtse binnenstad en wordt in de volksmond ook wel 'Klaaskerk' genoemd. Ze maakt onderdeel uit van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) en omvat de geografische wijken Museumkwartier, Rivierenwijk, Dichterswijk, Watervogelenbuurt, Parkhaven, Sterrenwijk, Hoograven, Lunetten en Tolsteeg. Daarnaast komen er ook mensen uit allerlei andere wijken en gemeenten.

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

Deze afbeelding brengt de wijkgrenzen van de Nicolaïkerk in beeld

Voor een kerkgemeenschap die samen op reis is, is het zaak om met regelmaat op de kaart te kijken, de balans op te maken van waar we nu staan en richting te bepalen voor de toekomst. Zeker nu de wijkgemeenten Marcus en Nicolai samengevoegd zijn en samen de richting naar de toekomst zoeken.

Dit beleidsplan, dat als titel 'Onder een open hemel' meekrijgt, is een voortzetting van de voorgaande beleidsplannen van beide voormalige wijkgemeenten, maar brengt ook vernieuwing en aanscherping, passend bij de nieuwe wijk die we samen vormen. Het doel is te beschrijven wat voor kerkgemeenschap we zijn en wat voor kerkgemeenschap we willen zijn.

Maar met een tekst op papier over wat ons als kerk typeert en waar we naartoe op weg zijn, zijn we er zeker nog niet. Doel is dat we blijvend in gesprek zijn met elkaar over karakter en koers en aan dat gesprek willen we met dit visiedocument een impuls geven. Belangrijk is daarnaast dat de verschillende werkgroepen die binnen onze gemeente actief zijn, aan dit beleidsplan een vervolg geven. Dat kunnen ze doen door met elkaar helder in werkplannen te formuleren hoe ze uitvoering willen geven aan datgene wat in dit beleidsplan onder woorden wordt gebracht.

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

In die concrete uitwerking van dit beleidsplan moeten we er ook rekening mee houden dat een van onze predikanten in de periode waarvoor dit beleidsplan is geschreven met emeritaat gaat (september 2021). Het is van belang ons op de consequenties hiervan bijtijds voor te bereiden.

2. Reden te meer

Zoals gezegd, voor een kerkelijke gemeente onderweg is het zaak om eens in de zoveel tijd de balans op te maken, te bepalen waar ze staat en een route uit te stippelen voor de komende jaren. De urgentie daarvan voor ons als wijkgemeente krijgt in deze tijd een extra impuls door een aantal ontwikkelingen en feiten die helder maken dat de wereld om ons heen én die binnen de kerk verandert. Zowel intern als extern zijn meerdere tendensen te onderscheiden, die van invloed zijn op ons als gemeente en ons aansporen tot actie.

Zo nemen we in het algemeen de vergrijzing van de maatschappij waar en ook van de bezoekers van kerkgemeenschappen. Dat geldt ook voor onze wijkgemeente. Hoewel er op papier veel jongeren in het ledenbestand staan, neemt in de praktijk een klein deel daarvan actief deel aan de zondagse eredienst en andere kerkelijke activiteiten.

Ook trekken er nogal wat jonge gezinnen uit de stad weg en gaan in randgemeenten of dorpen wonen. Ook dit heeft een rechtstreeks effect op het aantal kerkleden, de leeftijdsopbouw van de gemeente en de deelnemers aan de bijeenkomsten die we organiseren.

Financieel gezien is het een landelijk gegeven dat steeds minder mensen geld geven aan de Actie Kerkbalans (AKB). Bovendien zien we dat degenen die geven, minder doneren dan we in het verleden van kerkleden gewend waren. Verwachting is dat deze trend zich in de toekomst voortzet, daar ouderen verhoudingsgewijs doorgaans meer geven dan jongeren. Doordat we twee wijken hebben samengevoegd, zijn we voor de middellange termijn 'financieel gezond'. Maar ook voor onze wijkgemeente is de algemene terugloop in inkomsten zorgelijk, mede omdat we een oud en monumentaal kerkgebouw in stand te moeten houden, wat de nodige kosten met zich meebrengt.

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

leeftijdsopbouw AKB			
leeftijdsgroep	aantal	percentage	aandeel AKB in%
20 - 29	6	1	0,4
30 - 39	30	6	3,5
40 - 49	49	11	9,3
50 - 59	80	17	19,3
60 - 69	86	18	20,4
70 - 79	84	18	22,3
80 - 89	105	23	20,6
90 - 99	24	5	4,0
>= 100	1	0	0,1
	465	100	100,0

Tabel: leeftijdsopbouw AKB peiljaar 2018

Een vierde tendens die we signaleren, is dat de politiek steeds meer zelfredzaamheid van mensen verwacht. Mede als gevolg daarvan neemt de behoefte aan vrijwilligers en mantelzorgers op tal van plekken in de samenleving toe, evenals de vraag aan kerken op welke manier zij hun bijdrage hieraan gaan leveren. Voor onze wijkgemeente komt deze vraag in het bijzonder uit de Rivierenwijk en Hoograven (in het kader van de buurtteams). Vaak is het al lastig om binnen de kerk voldoende vrijwilligers te vinden. Zijn we in staat om ook aan de maatschappelijke vraag te voldoen?

Tot slot signaleren we een voortschrijdende ontkerkelijking en merken we dat de binding die mensen met hun kerk ervaren, minder hecht is dan in het verleden. Een deel van onze leden heeft recent haar gebouw moeten sluiten, verschillende leden maakten dat al meerdere keren mee in het verleden. Ook zien we – met name bij jonge kerkbezoekers – dat ze ‘spiritueel hoppen’ van kerk naar kerk. Voor de volgende generatie is de christelijke geloofstraditie zoals we die van oudsher invullen dus zeker niet vanzelfsprekend, al is er vaak wel religieuze/spirituele belangstelling. De geografische ligging van onze kerk, in de rand van de binnenstad in een buurt waar veel evenementen worden georganiseerd, biedt de mogelijkheid om te verkennen hoe we ons gebouw kunnen benutten om aan te sluiten bij bestaande evenementen en bij andere religieuze/spirituele behoeften dan het bijwonen van kerkdiensten op zondag.

Hoewel deze inventarisatie van impactvolle ontwikkelingen zeker niet uitputtend is, laat ze wel zien dat er reden te meer is om met elkaar naar nieuwe en vernieuwende wegen te zoeken. Immers, ook in de verre toekomst willen we nog kerk zijn, omdat we - zoals het vorige beleidsplan van de Nicolaïgemeente zo mooi zegt - “in het grote verband van de wereldkerk van Christus geroepen zijn om de lofzang gaande te houden”.

Als ‘stip op de horizon’ formuleren we ons mission statement dan ook als volgt:

Over vijf tot tien jaar is de wijkgemeente Nicolaïkerk een kloppend religieus hart in de stad, een plek van en mét betekenis, die bezocht en gedragen wordt door jong en oud, waar iedereen zich welkom voelt en waar respect is voor diversiteit in zijn en denken, in woordverkondiging en muziek. We zijn een gemeente met een sterke uitstraling naar buiten,

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

waar wat 'gebeurt', ook buiten de zondag. God en de Bijbel staan centraal en er is waardering voor (eeuwenoude) tradities. Tegelijkertijd is er een grote verbondenheid met het nu. Jongeren worden gezien, en als de generatie van de toekomst worden zij actief betrokken. De wijkgemeente Nicolaïkerk is te vinden in de Nicolaïkerk, waar muziek van hoog niveau klinkt die mensen raakt. Er wordt professioneel samengewerkt in een transparante organisatiestructuur met open oog voor de realiteit. Zorg voor elkaar en de wereld krijgen alle aandacht. Om dit te realiseren wordt oecumenische samenwerking nadrukkelijk gezocht.

3. Zes thema's

We onderscheiden zes thema's die de wijkgemeente Nicolaïkerk vanaf dit moment karakteriseren en tegelijkertijd ook kunnen dienen als motief voor de signatuur en de activiteiten voor de komende jaren. Deze zes thema's zijn:

1. Samen gemeente zijn
2. Het Woord van God als basis
3. Kerk zijn in de samenleving
4. Muziek als expressie van het gesproken woord
5. De jeugd als toekomst
6. Het monumentale kerkgebouw

Hieronder werken we de zes thema's één voor één uit. Door aan te geven wat er in dit kader door gemeenteleden zoal over is gezegd en door te beschrijven op welke wijze de thema's leidend kunnen zijn voor de wijkgemeente Nicolaïkerk in de komende jaren. Daarbij zij opgemerkt dat de thema's niet strikt gescheiden op zichzelf staan, maar dat ze in elkaar overlopen en op die manier ook weer een geheel vormen.

3.1 Samen gemeente zijn

De Nicolaïkerk wordt door velen ervaren als een warme en hechte gemeente. Veel mensen geven aan dat ze de kerkelijke gemeenschap als 'open en meelevend' ervaren waar ruimte is voor diversiteit in alle opzichten. Er is sprake van een grote luisterbereidheid en verbondenheid met elkaar. Volgens velen is 'open zijn en elkaar aanvaarden', evenals 'omzien naar elkaar', een van de belangrijkste functies van de kerkelijke gemeente. Pastoraal werk scoort dan ook hoog als gevraagd wordt welke activiteiten binnen de gemeente prioriteit hebben. Begrippen als 'betrokken zijn op elkaar', 'omzien naar elkaar', 'ontmoeting', 'verbondenheid', 'samen' en 'saamhorigheid' worden veel genoemd.

Dat 'samen gemeente zijn' heeft voor sommigen ook een keerzijde. Aangegeven wordt dat de gemeente op buitenstaanders ook wel de indruk kan wekken naar binnen gericht te zijn. In het verlengde daarvan horen we ook dat het voor nieuwkomers niet altijd meevalt om zich

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

opgenomen te voelen in de hechte gemeenschap. En als het om 'samen gemeente zijn' gaat, valt ook de term 'anonimiteit'. Een betrokken kerklid vertelde hierover dat ze de Klaaskerk al jarenlang bezoekt, maar toen ze eens in een ander vak ging zitten, de vraag kreeg of ze misschien nieuw was. Omdat we als wijkgemeente Nicolaïkerk samen gemeente zijn en daar ook grote waarde aan hechten, gaan we de komende jaren op zoek naar nieuwe, aanvullende vormen van ontmoeting. Op verschillende wijzen faciliteren we het onderlinge contact tussen gemeenteleden. Dat kan bijvoorbeeld door aan het begin van de kerkdiensten een moment van onderlinge begroeting te hebben, door aansluitend aan de kerkdienst een nabespreking te organiseren van de preek en door het 'smoelenboek' op de website en op papier. We hebben actief aandacht voor gasten en nieuwkomers, zodat niets hen in de weg staat om zich snel bij ons aangesloten en thuis te voelen.

Het gesprek tussen de generaties is van niet te onderschatten waarde. Ideeën worden ontwikkeld om dit gesprek vorm en inhoud te geven.

Het individuele huisbezoek staat onder druk als gevolg van de verminderde beschikbaarheid van vrijwilligers. Gezocht wordt naar bruikbare alternatieven. Hierbij kan gedacht worden aan het intensiveren van 'groepsgewijs pastoraat'.

Vrijwilligers

Naast haar vaste beroepskrachten (predikanten, musici en koster-beheerder) bestaat de Nicolaïkerk als organisatie uit een groot aantal enthousiaste vrijwilligers. Deze vrijwilligers zijn onmisbaar. Om de continuïteit van het vrijwilligersteam te waarborgen en het vrijwilligersteam op sterkte te houden, is het nodig om het vrijwilligersbeleid verder uit te werken. Op dit moment schenkt de kerkenraad extra aandacht aan de uitwerking van vrijwilligersbeleid door een van onze ambtsdragers te belasten met de taak van vrijwilligerscoördinator. Deze coördinator brengt in kaart waar de vacatures zijn en gaat op zoek naar gemeenteleden die bereid zijn deze vacatures te vervullen en hun schouders eronder te zetten. De coördinator verzorgt regelmatig bijeenkomsten waarop vrijwilligers elkaar kunnen ontmoeten. Met deze bijeenkomsten en trainingsmomenten willen wij tevens een bijdrage leveren aan de motivatie van het vrijwilligersteam om hun werk met enthousiasme en toewijding te blijven doen.

3.2 Het Woord van God als basis

Het mag duidelijk zijn: in de Nicolaïkerk hebben we het Woord van God als basis. Voor ons is en blijft de Bijbel de belangrijkste bron van waaruit we ons geloof en ons leven willen vormgeven. Jezus Christus is daarbij voor ons dé grote Inspiratie. En het is onze intentie om datgene wat Hij aan ons heeft voorgeleefd, ruim plaats te geven in hoe wij wijkgemeente zijn. Centrale rol in de viering van ons geloof spelen de kerkdiensten en vespers. Meermaals worden deze door gemeenteleden genoemd als essentiële momenten van geloofsinspiratie, bezinning, stilte en rust. We bezoeken de kerk vooral om de verkondiging van het Woord van God te horen. Voor de meesten van ons lijkt kerkbezoek de belangrijkste manier om het geloofsleven te voeden. In een poging om het belang van de kerkdiensten en vespers te

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

onderstrepen, reageert een gemeentelid als volgt: “Op zondag worden we *gereset*, zodat we maandag tot en met zaterdag Christen kunnen zijn op onze plaats in de maatschappij”.

Zo eensluidend als we zijn over het fundament van ons kerk-zijn, het Woord van God als basis, zo helder zijn we ook over de waarde die we hechten aan diversiteit. In preken mag er ruimte zijn voor eigen interpretatie en ook is er ruimte voor het eigen persoonlijke Godsbeeld van mensen. Daar mogen we in verschillen, vindt ook de meerderheid van onze gemeenteleden. In die zin blijken we echt een kerk te zijn van insluiten, veel meer dan van uitsluiten. Het Woord van God uitgelegd krijgen en samen de Goede Boodschap vieren zijn belangrijke functies van onze kerkelijke gemeente, net als ruimte voor pluriformiteit en eigen invulling van het geloof. Termen als ‘met elkaar zoekend geloven’, ‘vragen in plaats van antwoorden’ en ‘openheid’ worden vaak genoemd. Eén van de kerkenraadsleden benoemt het als volgt: “In onze kerk vind ik een antwoord dat zich alsmaar door-ontwikkelt”.

Ook in de toekomst is het Woord van God onmiskenbaar onze basis. Dat Woord ervaren we echter niet als een eenduidig recept dat wordt voorgeschreven; daarvoor is God in onze beleving te groot. We blijven zoekend met elkaar op weg en laten ons in kerkdiensten, vespers en op andere momenten inspireren tot een leven waarmee we de kern van het Christen-zijn zichtbaar proberen te maken. In onze kerkdiensten en vespers hebben we veel aandacht voor de verkondiging van het Woord, de muzikale vertolking daarvan, de liturgie, de gebeden, de sacramenten en rituelen. We zijn daarin echter niet star en eenvormig, maar zoeken met elkaar naar de ruimte voor variatie.

3.3 Kerk zijn in de wereld

Kenmerkend voor onze wijkgemeente is het bij velen aanwezige verlangen om het geloof in God om te zetten in betrokkenheid met de wereld om ons heen. Kerk-zijn laat je ook zien door je in te zetten voor een betere samenleving, dichtbij en ver weg. Daarin zijn begrippen als ‘betrokken bij de samenleving’, ‘helpen om verlichting te brengen’, ‘naasteliefde’ en ‘samen de wereld iets beter maken’ illustratief.

Voor ons spreekt het dus voor zich dat we ons geloof in Jezus Christus, die zelf zijn leven voor ons gaf, willen blijven omzetten in het dragen van onze verantwoordelijkheid voor de wereld om ons heen. De vraag is echter wel hoe we hier als kerk handen en voeten aan kunnen geven. Immers onze menskracht en middelen zijn beperkt. Voor de komende jaren kiezen we ervoor aanwezig te zijn in onze directe omgeving, Museumkwartier, Rivierenwijk, Dichterswijk, Watervogelenbuurt, Parkhaven, Sterrenwijk, Hoograven, Lunetten en Tolsteeg. Vanuit onze missie zoeken we naar mogelijkheden om van meerwaarde te zijn voor onze stadsgenoten. Daarbij streven we naar samenwerking met organisaties die vanuit hun eigenheid willen bijdragen aan het geestelijk en materieel welzijn van de mensen in de wijk. Denk hierbij onder andere aan zorginstellingen in Utrecht, de Voedselbank, het Trefpunt, buurthuis de Nieuwe Jutter, de Werkgroep Etnische Groeperingen, Villa Vrede, stichting Omduw, Inloophuis Lunetten, Exodus en andere religieuze instellingen.

Daarnaast voelen we ons betrokken bij wat er in de wereld gebeurt. Die betrokkenheid uiten we door vooral financieel, maar ook op andere manieren, acte de présence te geven op

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

plekken in de wereld waar de nood hoog is. Dat doen we bijvoorbeeld door bij te dragen aan het werk van organisaties als Kerk in Actie en Amnesty International.

In dit verband van Kerk-zijn-in-de wereld moet ook het thema 'duurzaamheid' worden genoemd. De maatschappelijke uitdagingen om een leefbare aarde door te geven aan de volgende generaties, vraagt een grote inspanning van mensen en maatschappelijke organisaties in het in het hier-en-nu. Deze inspanning willen wij als kerk-gemeenschap niet aan ons voorbij laten gaan, integendeel, wij voelen ons geroepen actief ons steentje bij te dragen. Hoe gaan we milieutechnisch om met ons prachtige kerkgebouw? Welke vragen ten aanzien van leefstijl stellen wij ons privé vanuit de Bijbelse gedachte van verantwoord omgaan met de Schepping? Welk voorbeeld gaat er uit van Jezus' omgang met de aarde, en alles wat daarop groeit en bloeit?

Naast deze meer diaconale aanwezigheid in de wijk en wereld, blijven we de komende jaren zoeken naar mogelijkheden om kerk te zijn in de buurt. Juist vanuit ons geloof in God willen we namelijk een rol van betekenis te spelen in de wijken om ons heen. Voor veel mensen is de afgelopen decennia de drempel om naar de kerk te komen, te hoog geworden. We veronderstellen echter dat er wel een grote behoefte is aan bezinning en spiritualiteit. Iedereen wordt in het leven namelijk geconfronteerd met grote levensvragen en daarover gaan we op locaties in de wijk met wijkbewoners het gesprek aan, bijvoorbeeld door themabijeenkomsten te organiseren over onderwerpen als 'het levenseinde', 'omgaan met verlies', 'eenzaamheid', 'is carrière echt alles?' en 'kinderen opvoeden in het digitale tijdperk'.

Waar mogelijk wordt voor deze activiteiten samenwerking gezocht met andere protestantse binnenstadskerken en oecumenische partners. Ook organiseert Vorming & Toerusting een jaarprogramma dat openstaat voor iedereen en dat breder gepubliceerd wordt dan alleen binnen onze eigen wijkgemeente. Daarnaast organiseert de SCEN¹ muziekprogramma's in de Nicolaïkerk, zodat mensen op die manier kennis kunnen maken met de Nicolaïkerk.

In de zomerperiode is de Nicolaïkerk bovendien open voor het publiek dankzij Kerken Kijken Utrecht. De Nicolaïkerk wil ook de komende jaren haar deuren letterlijk open blijven houden voor bezoekers met behulp van de vrijwillige gidsen van Kerken Kijken.

3.4 Muziek als inspiratie en expressie van het gesproken woord

Als inspiratie en expressie van het gesproken woord speelt muziek, uitgevoerd door professionele musici, een belangrijke rol in onze kerkdiensten en vespers. En daar is ook veel waardering voor. De muzikale traditie, het orgelspel en de cantorij worden in combinatie met de akoestiek van ons monumentale kerkgebouw meermaals genoemd als sterke punten. De muziek wordt gewaardeerd omdat 'muziek bindt', omdat het 'ons in hogere sferen voert' en het 'bijdraagt aan de geloofsbeleving'. Ook naast de zondagse vieringen is de Nicolaïkerk muzikaal actief betrokken middels een nauwe band met de Stichting Culturele Evenementen

---

¹ Stichting Culturele Evenementen Nicolaïkerk

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

Nicolaïkerk die jaarlijks een aantal concerten organiseert. Bijzonder is om hier ook nog de kindermusicals te noemen (zie verder bij 3.5).

Uit de onlangs ingevulde vragenlijsten blijkt dat er meer behoefte is aan variatie in het muzikale gedeelte van onze vieringen. Met name de opmerking dat het muzikale aanbod in de vieringen eenzijdig is en veel ruimte inneemt in de dienst, wordt meermaals gehoord. Nu hoort een herhaling van een gehouden enquête niet zozeer thuis in een beleidsplan van onze gemeente, maar de kerkenraad wil wel rekening houden met geluiden vanuit het midden van haar gemeente en vindt het daarom ook belangrijk om inzicht te geven in de input die zij vanuit de gemeente heeft ontvangen.

Juist omdat onze woorden vaak tekortschieten om de grootheid van de Eeuwige uit te drukken, willen we ook de komende jaren muziek laten spreken in onze kerkdiensten en vespers. We zetten erop in om de kwaliteit van muziek zoals die de afgelopen jaren is neergezet, ook de komende jaren door te laten klinken in onze kerk. We willen ons naast hoogwaardige traditionele kerkmuziek richten op vernieuwing, in de vorm van het uitproberen van andere muziekstijlen en composities. Op die manier kunnen we nog meer aan verbreding / variatie werken waarbij we veel verschillende mensen aanspreken. We willen immers een kerk van en voor alle mensen zijn. En, zoals we eerder concludeerden, is er veel diversiteit binnen onze gemeente aan geloofsbeleving. Daar proberen we met het muziekaanbod dan ook op aan te sluiten, met behoud van kwaliteit.

3.5 De jeugd als toekomst

De Nicolaïkerk kan met recht gekenschetst worden als een familiekerk. Met regelmaat vinden er kerkelijke huwelijksinzegeningen plaats en er worden relatief veel kinderen geboren en gedoopt in onze gemeente.

Een flinke groep jonge ouders met kinderen bezoekt de zondagse eredienst. De aandacht voor kinderen begint bij de crèche voor de jongsten en krijgt daarna een vervolg in de kindernevendienst of in Klaas Junior voor de hogere groepen. Ook wordt in onze kerk Godly Play aangeboden. We zien het als onze opdracht om onze kinderen te vertellen over Jezus en ze de verhalen uit de Bijbel mee te geven. Iedere zondag krijgen de kinderen speciale aandacht als de predikant kort met hen spreekt voor ze naar de kindernevendienst gaan die door ouders wordt geleid. Andere activiteiten gericht op kinderen zijn naast het kinderkerstfeest en Palmpaasstocken maken, Klas in de Klaas en de musicalprojecten. Met de musicalprojecten voeren kinderen samen met onze musici een musical op met Bijbels thema (2017: Mozes-musical en 2020: Jozef-musical). De tieners hebben elke eerste en derde zondag van de maand hun eigen Tienerdienst, en organiseren jaarlijks een dienst voor de hele gemeente.

Toch is er – zeker voor een kerk die zich op de toekomst richt – ook reden tot zorg. Zo verdwijnen nogal wat jonge ouders die hun kinderen in de Klaaskerk laten dopen, kort na het doopritueel met hun kroost uit beeld en worden ze bij ons geen vaste kerkbezoekers. Datzelfde geldt voor kinderen die de basisschool verlaten en op de middelbare school een nieuw leven beginnen. Het aantal tieners dat met regelmaat de kerk bezoekt, is daardoor dan ook op de vingers van enkele handen te tellen. Een derde leeftijdscategorie die in onze

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

gemeente vrijwel onzichtbaar is, is de groep van jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot en met 24 jaar. Omdat het hier doorgaans om studenten gaat kiezen we er voor ons vooral te richten op de kinderen en tieners. Jongvolwassenen krijgen natuurlijk wel een welkomstbrief als ze in onze wijk komen wonen met daarin informatie over onze gemeente en over Huis voor de Ziel (zie hoofdstuk 5), inclusief contactinformatie voor het geval ze contact op willen nemen.

De zorg over het tanende kerkbezoek door tieners zetten we de komende jaren om in activiteiten om hen nauwer bij het geloof en de viering daarvan te betrekken. Belangrijk daarbij is dat we het gesprek mét hen aangaan en dat we samen met hen zoeken naar een actieve rol die ze in kerkdiensten of in andere eigentijdse kerkelijke jongerenactiviteiten kunnen vervullen. Daarnaast zoeken we de komende jaren ook naar (nieuwe) vormen om de actieve betrokkenheid van jonge ouders die hun kinderen binnen onze gemeente laten dopen, te laten voortduren. Dat kan bijvoorbeeld door een gesprekskring te organiseren rondom thema's als opvoeding en geloof. Ook blijven we zoeken naar mogelijkheden om jongvolwassenen meer bij het Klaaskerkelijk leven te betrekken. Dat doen we onder andere door te kijken naar succesvolle aanpakken van andere PKN-gemeenten in het land.

3.6 Het monumentale kerkgebouw

Het monumentale kerkgebouw waarin we als wijkgemeente thuis zijn, wordt alom geroemd. Eén van de leden benoemt: "Het is een bijzonder voorrecht om in dit prachtige gebouw in een eeuwenoude traditie te staan, in een wereld die zo snel verandert". De een prijst het gebouw om z'n akoestiek die een extra dimensie geeft aan de muziek die er met grote regelmaat klinkt. Een ander voelt zich door de bijzondere sfeer van de middeleeuwse basiliek juist uitgenodigd tot stilte, meditatie en contemplatie. Een derde kenschetst de Klaaskerk als uitnodigend en is blij met de duidelijke herkenbaarheid van het gebouw als kerk in zijn bijzondere omgeving.

Er zijn echter ook kanttekeningen bij het gebouw te plaatsen, in die zin dat het gebouw geen doel op zich moet zijn, maar een middel. Bovendien is bekend dat de kosten voor het onderhoud van het monumentaal kerkgebouw verhoudingsgewijs hoog zijn. Ondanks dat de samenwerking met het Centraal Museum op dit moment goed loopt, als gevolg waarvan de verhuur van het gebouw bijdraagt aan het in balans houden van de kerkelijke financiën, blijft dit een punt van aandacht. De verhuur van het kerkgebouw is mede mogelijk door de actieve inbreng van een vast team van actieve vrijwilligers dat de koster hierbij ondersteunt. Het is belangrijk om de motivatie van deze vrijwilligers op peil te houden door hen zo goed mogelijk bij de verhuur te betrekken.

Door de monumentale status is het bovendien moeilijk om het gebouw aan te passen aan alle wensen en functies die we als wijkgemeente hebben. Het is soms schipperen met de beschikbare ruimtes, zowel in aantal als in inrichting. Dat vereist dat we steeds creatief nadenken over de mogelijkheden binnen ons gebouw.

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

Ook de komende jaren hopen we dankbaar gebruik te kunnen blijven maken van het Nicolai-kerkgebouw. Voor ons blijft het kerkgebouw een baken in een steeds verder seculariserende samenleving, een teken van een eeuwenlange geloofstraditie en een oriëntatiepunt dat ons telkens herinnert aan de grootheid van de Eeuwige die ver uitgaat boven ruimte en tijd. In de meer praktische zin van het woord zetten we de komende jaren in op consolidatie van de samenwerking met het Centraal Museum. Immers de verhuur van het gebouw zal ook in de toekomst een belangrijk middel zijn om een financieel gezonde kerk te blijven. Geprobeerd wordt om geïnteresseerde buitenstaanders als `vrienden van de Nicolaïkerk` (financieel) bij de kerk te betrekken.

4. PR: zorgen voor herkenbaarheid en zichtbaarheid

Het is belangrijk om onze identiteit, wie we zijn en wat we doen, op een eenduidige en herkenbare manier te communiceren. Onze missie en visie moeten we breeduit communiceren. Dit is zowel intern als extern van belang. De (nieuwe) naam van onze wijkgemeente, het nieuwe logo en de nieuwe huisstijl en de vernieuwde website www.nicolaïkerk.nl zijn een stap in de goede richting. We zijn er echter nog niet.

De beraadsgroep moet een nieuwe impuls krijgen om *alle* uitingen, van briefpapier tot website, op elkaar af te stemmen. Nieuwe technologieën bieden nieuwe mogelijkheden. De komende periode zullen we onderzoeken hoe nieuwe media kunnen bijdragen aan het kerk-zijn. Verder onderzoeken we of bepaalde activiteiten en/of projecten breder onder de aandacht gebracht moeten worden om aanwezig en zichtbaar te zijn in de wijk. Hierbij denken we o.a. aan het publiceren van berichten op wijksites, -kranten, de UIT-agenda en het platform PUP. Ook hier ligt voor de beraadsgroep PR een mooie taak weggelegd.

De kerkenraad zal in overleg met de beraadsgroep PR verkennen welke taken de beraadsgroep kan oppakken en wat op PR-vlak realistische doelen zijn. Hierbij zal de kerkenraad aan de beraadsgroep PR ook richtlijnen meegeven over de privacywetgeving (AVG). De kerkenraad zal zich hiervoor baseren op haar privacyverklaring zoals gepubliceerd op de website. In het kader van de AVG is onderhoud en beheer van de website ook van groot belang. De eindverantwoordelijkheid voor de website ligt bij de scriba.

5. Pioniersplek `Huis voor de Ziel`

Naast meer conventionele vormen van kerk-zijn en spiritualiteit, zijn in onze christelijke traditie ook andere – vaak al oude – vormen aanwezig die reiken naar de diepte van de menselijke ziel. Daar worden mensen geboren, in contact met de Levende Bron, en in ontmoeting met de ander. Huis voor de ziel wil als onze PKN-pioniersplek een thuis bieden voor zoekers naar zin en spiritualiteit.

Een pioniersplek is een nieuwe vorm van kerk-zijn. In eerste instantie gericht op mensen die buiten- of randkerkelijk zijn. Doel is om een nieuwe geloofsgemeenschap op te bouwen. Het

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

Huis van de ziel wil van start gaan vanuit en ondersteund door de wijkgemeente rondom de Nicolaïkerk. Immers: 'Een pioniersplek kan alleen gestart worden met de steun en zegen van een protestantse gemeente. Het vraagt om een positieve betrokkenheid.' (Uit het blad 'Pionieren, vanuit de Protestantse Kerk in Nederland').

Als wijkgemeente Nicolaïkerk willen we graag deze zegen geven, en de gevraagde ondersteuning bieden. Het biedt ons als wijkgemeente kansen om een stuk missionaire arbeid te verrichten ten behoeve van mensen die de institutionele aansluiting bij de reguliere kerk niet willen of kunnen vinden.

Huis voor de ziel: een oecumenisch centrum dus voor Utrechters (en ommelanders) die antwoorden zoeken op levensvragen, en verlangen naar zingeving aan hun leven. Voor mensen die niet of niet meer bij een kerk behoren. Maar óók leden van bestaande kerken kunnen er terecht wanneer zij vanuit deze verlangens op zoek gaan en in contact willen treden met anderen. Stilte, meditatie, bezinning, en pelgrimage zijn de kernwoorden.

Stilte is daarvan het midden. De oefening is om een reis naar 'binnen' te maken, en ons daar in onze ziel af te stemmen op de goede God, en te horen wat Hij van ons wil op deze plek van ons leven. In de stilte spreekt God. In de stilte kiemt leven. Mij geschiede naar uw Woord.... Stilte kan ook, zo maar, doorwerken in het gewone en 'zakelijke' werk, vanuit het verlangen naar deze zachte aanraking. Het verlangen naar deze aanraking is daarom leidraad van Huis voor de ziel. Huis voor de Ziel is in de grond van de zaak niets anders dan een 'ruimte' voor gebed. Het is iets dat we al doen zolang als er een kerk op aarde bestaat.

In het Huis voor de ziel kunnen als mogelijke vruchten van dit alles verschillende ontmoetingen en activiteiten worden georganiseerd.

Daarbij moet worden gedacht aan meditaties, cursussen, lezingen, spiritualiteitsweekends, kloosterretraites, pelgrimages, speciale liturgische vieringen en individuele geestelijke begeleiding. Sommige dingen zijn echt nieuw ten opzichte van de bestaande praktijk in de Nicolaïkerk. Maar het hoeft geen betoog dat sommige activiteiten en ontmoetingen juist weer nauwer aansluiten bij dat wat in het aanbod van Vorming & Toerusting wordt aangeboden. Een en ander biedt ook weer kansen en mogelijkheden.

Een pioniersteam, bestaande uit de beide predikanten, enkele enthousiaste en deskundige buitenstaanders op het gebied van christelijke spiritualiteit én enkele geïnteresseerde kerkenraadsleden geeft leiding aan de pioniersplek. Laatstgenoemden houden ook de lijn open met bestuur van de kerk, de kerkenraad.

De kruiskapel in de Nicolaïkerk wordt ingericht als het eigen huis voor de ontmoetingen en activiteiten die worden aangeboden. Dat vraagt ook om inzet om de sfeer van die plek ook te bewaren....